

STANOVISKO ETICKÉ KOMISE UNIVERZITY KARLOVY K PODNĚTU Č. 6/2020 a Č. 7/2020

Předkladatel podnětů:

Podnět č. 6/2020: N. H.

Podnět č. 7/2020: M. S., S. K., J. Z., J. T., J. D.

Dotčené osoby:

Podnět č. 6/2020: M. S., N. S.

Podnět č. 7/2020: N. H.

Předmět podání:

Podnět č. 6/2020: Podnět směrem k možnému porušení Etického kodexu UK vedením systematické difamační kampaně vůči N. H. jeho dvěma bývalými doktorandy.

Podnět č. 7/2020: Podnět směrem k možnému porušení Etického kodexu UK dlouhodobým neetickým chováním N. H., včetně snahy přivlastňovat si práci jeho doktorandů.

Dotčená ustanovení Etického kodexu UK:

Podnět č. 6/2020: Principy Etického kodexu v preambuli; část I. odst. 5, 6, 7, 8, 9, 10, 15 a 17, část II. odst. 5, část III. odst. 1, 6 a 7

Podnět č. 7/2020: Část I. odst. 7, 9, 10, 12, 14, 15, 17, 21, 22 a 23, část II. odst. 1, 2 a 4, část III. odst. 1, 3, 6 a 7

Stanovisko komise:

Komise konstatovala, že nelze objektivně určit, zda a z čí strany došlo k porušení Etického kodexu UK. Komise zároveň konstatuje, že jednání dokladované v obou podnětech je krajně nevhodné, nepatří na akademickou půdu UK a v případě, že by byl tento spor oživen a podobné jednání pokračovalo, pak již to může být považováno za porušení Etického kodexu UK.

Vysvětlení:

I. ***Podněty***

Etická komise Univerzity Karlovy (dále jen „komise“) se případem zabývala na základě podnětu N. H. ze dne 27. 11. 2020 a na základě podnětu M. S., S. K., J. Z., J. T. a J. D..

II. ***Přípustnost podnětů***

Komise zkoumala, zda jí podněty přísluší a zda nejsou překážky k jejich projednání. Brala přitom v úvahu následující okolnosti:

1. Předkladatelé byli v době podání obou podnětů členy akademické obce UK.
2. Podněty se týkají podezření na porušení rozsáhlé řady ustanovení Etického kodexu. V podnětech jsou tato ustanovení jasně identifikována a spojena s popisovaným jednáním a dokládána řadou důkazních materiálů.

Komise se usnesla, že

- I. **podněty jí přísluší a nejsou dány překážky k jejich projednání,**
- II. **vzhledem k obsahu podnětů, které se týkají týchž skutečností, o něž předkladatelé podnětů vedou spor, budou oba podněty projednány a vyhodnoceny společně.**

III. ***Shrnutí obsahu podnětů***

Obsah prvního uvedeného podnětu (č. 6/2020) o čtyřech stranách, k němuž bylo doloženo celkem 48 příloh a doprovodných dokumentů, lze shrnout takto:

M. S. a N. S., bývalí doktorandi N. H., se měli dopustit neetického jednání tím, že dlouhodobě a systematicky vedou difamační kampaň vůči N. H., vědomě a cíleně o něm šíří nepravdivé informace a snaží se jej zdiskreditovat jako osobu i jako zaměstnance Katedry bezpečnostních studií Institutu politologických studií Fakulty sociálních věd UK (KBS IPS FSV UK).

V druhém uvedeném podnětu (č. 7/2020) o 65 stranách, k němuž byla doložena řada dalších příloh, je identifikováno celkem 6 neetických jednání, jichž se měl N. H. dopustit:

- I) Snaha o přivlastnění si autorského podílu svého doktoranda na přípravě odborné publikace.
- II) Snaha o přivlastnění si pedagogické práce svého doktoranda a vlastní vykazování fiktivní pedagogické činnosti.

- III) Nátlak a manipulativní jednání vůči doktorandům a doktorandkám s cílem vykazování výsledků jejich výzkumné práce na UK ve prospěch jiné akademické instituce.
- IV) Nátlak a manipulativní jednání vůči doktorandům a doktorandkám s cílem zabránit jejich akademické spolupráci s kolegy na UK.
- V) Urážlivé, ponižující, nepřátelské a manipulativní jednání vůči doktorským studentům a studentkám.
- VI) Snaha o veřejné očerňování juniornějších zaměstnanců UK za pomoci prokazatelně nepravdivých obvinění.

IV.

Vyhodnocení podnětů

Komise se podnětem zabývala na svém jednání dne 24. 3. 2021.

Z doloženého materiálu je víceméně zřejmé, že docházelo k řadě krajně nevhodných situací, které na akademickou půdu UK nepatří. Jejím jádrem je zjevné probublávání letitého osobního sporu dvou hlavních aktérů obou podnětů, N. H. a M. S., kteří jsou nyní oba zaměstnanci KBS IPS FSV UK. Pro komisi je přitom prakticky nemožné z doložených podkladů identifikovat počátky tohoto konfliktu, kdy obě strany na sebe disponují rozsáhlými, za několik let nashromážděnými důkazními materiály ve prospěch toho či onoho tvrzení, kdy každá strana dokládá svoji vlastní část příběhu. Komise však těžko může tento příběh ucelit do nějak objektivně posouditelné historie. Celá řada problémů přitom nejspíše pramení z původního nastavení osobních vztahů mezi školitelem a jeho doktorandy, vykazujícího výraznou míru neformální až kamarádské formy komunikace, přičemž tyto vztahy se v jistý moment změnilly v osobní zášť. V tomto ohledu je nutné konstatovat, že Etická komise UK není orgánem, který by měl primárně sloužit k urovnávání mezilidských vztahů na UK. V této obecné rovině se tak komise nemohla oběma podněty zabývat. Zároveň s ohledem na to, že je pro komisi – jak již bylo konstatováno – prakticky nemožné určit, na čí straně stojí počátek vysoce osobně laděného sporu, komise nemohla v těchto částech podnětů vydat stanovisko, že došlo k porušení některého konkrétního ustanovení Etického kodexu UK. Toto konstatování platí jak pro celý podnět č. 6/2020, tak pro bod VI z podnětu č. 7/2020.

Pokud jde o jednotlivé věcné body v druhém podnětu (č. 7/2020), komise shledala následující:

- Ad II) Garantování vyučování předmětu doktorandovým školitelem samo o sobě nepředstavuje porušení Etického kodexu, jedná se o běžnou praxi, danou např. odbornou garancí nebo možností provádění atestací ze strany daného školitele. V každém případě každou problematickou situaci na pracovišti je primárně vhodné řešit s vedoucími těchto pracovišť. Ze zdokladované situace

zjevně vyplývá, že ve chvíli, kdy se dotyčný obrátil na vedoucího příslušné katedry, byla celá záležitost vyřešena.

Ad III) Z doložených dokladů nelze usoudit, že by došlo k nátlaku ze strany školitele na jeho doktorandy. Naopak je prokazatelné, že žádná výzkumná práce na UK v dané situaci nebyla na jiné akademické instituci vykázána.

Ad IV) Situace je opět důsledkem formátu nastavené komunikace. Z doložených důkazů nelze nic zásadního usuzovat.

Ad V) Pokud se jedná o urážlivé jednání, není možné z neformálního až kamarádského nastavení způsobů osobní komunikace jednoznačně určit, kdy hanlivé slovo může být míněno jako „přátelská“ nadsázka a kdy jako urážka. A i ve chvíli, kdy již došlo mezi dotčenými osobami ke sporu, je třeba připisovat použití hanlivých výrazů zcela jinou míru závažnosti, když spolu léta komunikovaly zcela neformálně a ležérně. Jako jediná část tohoto bodu, kterou ze strany Etické komise bylo možné posoudit, tak bylo identifikováno podezření ze sexistického chování vůči konkrétní doktorandce. Ovšem vzhledem k tomu, že v rámci podkladů bylo doloženo stanovisko dotyčné na podporu N. H., komise toto podezření považuje za odmítnuté.

Komise tak identifikovala v obou podnětech jediný bod, ve kterém by bylo možné v případě doložení dostatečných podkladů objektivně posoudit, zda došlo k porušení Etického kodexu, a sice bod I z podnětu č. 7/2020, tzn. podezření z možného přisvojení si cizího autorského díla nebo naopak šíření pomluvy, že si dotyčný přisvojuje dané autorské dílo neprávem (H., N. and M. S.. 2016. "Nuclear Disarmament: Prague Moments and Analytical Remarks." In: H., N. and M. S.. 2016. *Global Nuclear Disarmament: Strategic, Political and Regional Perspectives*, pp. 1–11. London: Routledge).

Na základě uvedených závěrů komise proto vyzvala dopisem ze dne 14. 6. 2021 (odeslaným dne 18. 6. 2021 a doručeným téhož dne) N. H. a Dr. M. S., aby doplnili svá vyjádření a především dostatečné podklady, které by bylo možné posoudit (např. originální soubory obsahující metadata) s tím, že v případě, že by tyto podklady nebyly komisi doručeny ve lhůtě 14 dnů, komise by oba podněty uzavřela. V tomto dopise byly obě strany zároveň upozorněny na to, že dokladované jednání ve všech uvedených bodech je v každém případě krajně nevhodné, nepatří na akademickou půdu UK a pokud by v něm jedna či druhá strana pokračovala, mohlo by to již být považováno za porušení Etického kodexu.

V.

Doplnění podnětů

Dne 2. 6. 2021 komise obdržela e-mail N. H. s žádostí, aby si vyžádala stanovisko od doc. V. B., vůči níž se měl M. S. dopustit podobného jednání, jaké je předmětem podnětu č. 6/2020, tj. v tomto případě krajně nevhodné komunikace a snižování autorského podílu dotyčné na společném badatelském výstupu. V návaznosti na to obdržela komise dopis

doc. V. B. ze dne 28. 6. 2021, ve kterém komisi informovala o svém podnětu v této věci k Etické komisi Ústavu mezinárodních vztahů, v.v.i. (ÚMV). Ve svém rozhodnutí ze dne 8. 6. 2021 Etická komise ÚMV konstatovala, že „*M. S. ve své komunikaci /.../ nevystupoval profesionálně s dostatečnou mírou slušnosti, vzájemného respektu, důstojnosti, vyváženě a kolegiálně*“, čímž se dopustil porušení několika ustanovení Etického kodexu ÚMV. Etická komise UK vzala tuto informaci na vědomí, ale vzhledem k tomu, že se týkala jiné záležitosti na jiné instituci, k ní dále při projednávání podnětů č. 6/2020 a č. 7/2020 nepřihlížela.

Následně v návaznosti na dopis komise ze dne 14. 6. 2021 s výzvou k doplnění podkladů ohledně sporné otázky autorského podílu na textu “Nuclear Disarmament: Prague Moments and Analytical Remarks.” N. H. reagoval e-mailem ze dne 27. 6. 2021 k němuž přiložil celkem 26 příloh v podobě e-mailových komunikací týkajících se vzniku koncepce, geneze a vyjednávání kontraktu na knihu „Global Nuclear Disarmament: Strategic, Political and Regional Perspectives“, komunikací s autory jednotlivých kapitol a wordových dokumentů s jednotlivými kapitolami.

Dne 2. 7. 2021 komise obdržela e-mail M. S. s doplněním jeho podání o 25 dalších podkladů, rovněž v podobě e-mailových komunikací týkajících se tvorby dotčené publikace a wordových dokumentů s jednotlivými částmi knihy.

Vzhledem k tomu, že dopis komise s výzvou k doplnění podkladů předkladatelé podnětů obdrželi dne 18. 6. 2021 a s ohledem na standardní počítání lhůt ode dne následujícího po dni doručení, lze konstatovat, že obě doplnění byla podána v komisi stanovené lhůtě 14 dnů.

VI.

Vyhodnocení doplňujících podkladů

Po poskytnutí doplněných podkladů se s nimi komise seznámila a bylo provedeno i zhodnocení metadat poskytnutých souborů jednotlivých textů dotčené publikace. Doplněné podklady byly diskutovány na zasedání komise dne 7. 9. 2021. Bylo konstatováno, že i přes doplnění podkladů nemohlo být s jednoznačnou jistotou určeno autorství textu a jeho jednotlivých částí.

VII.

Závěr

Na základě výše uvedeného komise potvrdila svoje původní stanovisko vyjádřené v jejím dopise ze dne 14. 6. 2021 (zaslaném předkladatelům dne 18. 6. 2021) a v otázce sporu o autorství textu “Nuclear Disarmament: Prague Moments and Analytical Remarks.” uzavřela, že na základě doložených podkladů nelze dospět k jednoznačnému závěru, jaká je či není míra spoluautorství N. H. a M. S.. S ohledem na to komise znovu konstatuje,

že jednání dokladované v obou podnětech je krajně nevhodné a nepatří na akademickou půdu UK. Jakkoli tedy nelze objektivně určit, zda a z čí strany došlo k porušení Etického kodexu UK, pokud by tento spor byl oživen a podobné jednání z jedné či druhé strany pokračovalo, pak již to může být považováno za porušení Etického kodexu UK. S ohledem na to vydala komise stanovisko, jaké vydala.

Stanovisko přijato komisí dne 25. 1. 2022

Hlasování komise: 6 pro, 0 proti, 0 se zdrželo

Za správnost: prof. MUDr. Zuzana Červinková, CSc., předsedkyně komise